

روش های بین المللی



حسابداری نفت



حسابداری قراردادهای هیدروکربنی



حسابداری پروژه های بالادستی

صنعت نفت

نویسنده : مسعود زهدی



سرشناسه	: زهدی، مسعود
عنوان و نام پدیدآور	: روش بین‌المللی رایج در حسابداری نفت، حسابداری قراردادهای هیدروکربنی، حسابداری پروژه‌های بالادستی صنعت نفت، نویسنده مسعود زهدی.
مشخصات نشر	: تهران : بهجت ، ۱۳۹۶.
شابک	: 978-600-3380-57-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- حسابداری
موضوع	: Petroleum industry and trade -- Iran -- Accounting
موضوع	: نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- قراردادها
موضوع	: Petroleum industry and trade -- Iran -- Contracts
موضوع	: سرمایه‌گذاری خارجی -- ایران
موضوع	: Investments, Foreign -- Iran
رده بندی ده	: ۹۵۷۶HDD ۱۳۹۶ ۸۸۱۹۲الف/
رده بندی دیو	: ۲۷۲۸۲۰۹۵۵۳۳۸/
شماره کتابساز ملی	: ۴۷۵۳۰۹۵



انتشارات بهجت

www.behjatpublication.com
info@behjatpublication.com

روش‌های بین‌المللی

حسابداری نفت / حسابداری قراردادهای هیدروکربنی
حسابداری پروژه‌های بالادستی صنعت نفت

نویسنده : مسعود زهدی
چاپ اول : ۱۳۹۶
شمارگان : ۵۰۰ جلد
قیمت : ۴۵۰۰۰ تومان
حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۸-۰۵۷-۸ ISBN: 978-900-338-057-8

انتشارات بهجت
تهران، ولی‌عصر، دوراهی بوسه‌باد، شماره ۱۹۷۸
تلفن: ۸۸۹۶۷۱۷۶ - دورنگار ۸۸۹۵۷۱۷۶

دفتر توزیع و فروش انتشارات بهجت
تهران، خیابان میرزای شیرازی، شماره ۱۶۲
تلفن: ۸۸۸۹۹۹۰۷ - دورنگار ۸۸۹۴۱۱۴۶

فهرست

۱۳	مقدمه
----	-------

فصل اول

۱۵	مفاهیم بنیادی در فراگیری بین حسابداران، رایج در حسابداری شرکت های نفتی بین المللی
۱۷	آشنایی با صنعت نفت
۱۸	ویژگی های عملیات تولید و اکتشاف نفت و گاز در بخش بالادستی
۱۹	عوامل موثر بر صنعت نفت

فصل دوم

۲۱	نقش و اهمیت صنعت نفت در جوامع بشری
۲۳	نقش و اهمیت صنعت نفت در جوامع بشری
۲۴	پیامدهای صنعت نفت در کشور های دارای ذخایر هیدروکربنی
۲۴	اهداف صنعت نفت و صنایع کانی
۲۵	شرکت های نفتی بین المللی
۲۵	اهداف شرکت های نفتی بین المللی

فصل سوم

۲۹	حسابداری نفت و گاز
۳۱	حسابداری نفت و گاز
۳۱	اهداف شرکت های نفتی از حسابداری نفت و گاز
۳۳	پیش نیاز های فراگیری حسابداری نفت و گاز
۳۴	حسابداری مالی
۳۶	حسابداری مالی در شرکت های نفتی
۳۶	استاندارد های حسابداری بین المللی در حسابداری نفت و گاز
۳۸	حسابداری پروژه ها

۴۱	نمودار شکست یک پروژه اکتشافی به اختصار
۴۳	سیستم هزینه یابی بر مبنای فعالیت - روش مینا قراردادن فعالیت برای هزینه یابی
۴۴	هزینه یابی سفارش کار
۴۷	ورقه هزینه کار
۴۷	فرم یا برگه درخواست مواد
۴۸	کارت ساعتی
۴۸	هزینه یابی جذبی کامل
۵۱	مراحل طراحی و اجرای پروژه ها
۵۱	مراحل طراحی و برنامه ریزی عملیات اجرایی پروژه ها

فصل چهارم

۵۷	حسابداری عملیات
۵۹	حسابداری عملیات نفت
۶۱	فعالیت های تولیدی شرکت های نفتی
۶۱	فاز های عملیات بالا دستی بخش نفت و گاز را می توان به مراحل زیر تقسیم کرد
۶۴	فعالیت های عمومی در بخش بالا دستی
۶۵	تشریح فعالیت های مراحل مختلف در بخش بالا دستی
۶۵	مرحله یک: فعالیت های قبل از اخذ پروانه
۶۸	تشریح فعالیت های مراحل مختلف در بخش بالا دستی
۶۸	مرحله دو: تحصیل حق مالکیت روی ذخایر و مواد کانی
۷۴	- قراردادهای اجاره
۷۵	- قراردادهای امتیازی
۷۶	- قراردادهای مشارکت در تولید
۷۹	- قراردادهای خدمت
۸۱	- قراردادهای همکاری مشترک
۸۴	جوینت ونچر ها از جنبه :
۸۶	کمیته عملیاتی در قراردادهای عملیات مشترک
۸۷	دستور عمل حسابداری در قراردادهای عملیاتی مشترک
۸۷	حساب مشترک
۸۸	سوابق حساب مشترک و تبدیلات ارزی
۸۹	پرداخت ها و پیش پرداخت ها
۹۰	طبقه بندی، ثبت و نگهداری سوابق هزینه های عملیات مشترک
۹۰	مقایسه قراردادهای خدمت مشمول خطر (بیع متقابل، آی. پی. سی) با قرارداد های مشارکت در تولید
۹۰	- اختلاف در نحوه و مکانیزم پرداخت
۹۱	- نحوه و مکانیزم نظارت، اجرا و اداره عملیات

- ۹۳- سلب حق مالکیت نسبت به مخزن و تولید.....
- ۹۴- تادیه حق الزحمه (پاداش) در ازای انجام موفقیت آمیز عملیات نفتی.....
- ۹۵- نحوه تامین و تدارک تجهیزات، تاسیسات و ملزومات پروژه.....
- ۹۶- تادیه حق امتیاز.....
- ۹۶- شرط بازیافت هزینه های نفتی.....
- ۹۷- ایفای نقش سرمایه گذار و سرمایه پذیر در مقابل نقش شراکتی.....
- ۹۸- شرایط سرمایه گذاری نفتی.....
- ۹۹- شرایط تاثیر گذار قرارداد های نفتی بر فرایند های مالی و حسابداری صنعت نفت.....
- ۱۰۱- شکل عمومی بازیافت هزینه های نفتی.....
- ۱۰۲- نفت سود.....
- ۱۰۳- مکانیزم بازگشت به های نفتی.....
- ۱۰۴- ۱- هزینه های ناشی از اجرای بیمان های فرعی توسط پیمانکاران دست دوم.....
- ۱۰۴- ۲- هزینه ها و مخارج عملی (کاشان).....
- ۱۰۵- ۳- مزایای پرسنلی.....
- ۱۰۶- ۴- مخارج و هزینه های مسافرت و معاش.....
- ۱۰۶- ۵- مخارج جابجایی و حمل و نقل ۱۲ استان.....
- ۱۰۷- ۶- مخارج نگهداری، تعمیر، جابجا کردن و اجاری تاسیسات و تجهیزات.....
- ۱۰۷- ۷- هزینه بیمه.....
- ۱۰۷- ۸- هزینه های حقوقی و قانونی.....
- ۱۰۷- ۹- مالیات ها.....
- ۱۰۸- ۱۰- مخارج سوخت و انرژی.....
- ۱۰۸- ۱۱- مخارج و هزینه های دفاتر.....
- ۱۰۸- ۱۲- مخارج ارتباطات.....
- ۱۰۸- ۱۳- مخارج زیست شناسی و حفظ محیط زیست.....
- ۱۰۸- ۱۴- مخارج خدمات فنی.....
- ۱۰۹- ۱۵- زیان ها و خسارات وارده.....
- ۱۰۹- ۱۶- هزینه های آموزش پرسنل.....
- ۱۰۹- ۱۷- سربار.....
- ۱۰۹- ۱۷-۱- نرخ های سربار.....
- ۱۱۰- ۱۸- حق مالکیت مواد و تجهیزات.....
- ۱۱۱- ۱۹- مالیات بر تولیدات نفتی.....
- ۱۱۳- ۲۰- هزینه های برچیدن، پاک سازی و برداشتن تاسیسات نفتی و رها سازی منطقه.....
- ۱۱۴- سایر شروط و مشوق های مالی.....
- ۱۱۴- مشوق های قراردادی برای جذب سرمایه گذاری.....
- ۱۱۴- افزایش نرخ بازیافت هزینه های سرمایه ای.....

۱۱۵	- افزایش نرخ بازگشت سرمایه گذاری
۱۱۵	مرزبندی منطقه عملیاتی
۱۱۶	- الزام عرضه تولیدات در بازار داخلی
۱۱۷	- مشوق های مالیاتی
۱۱۸	تشریح فعالیت های مراحل مختلف در بخش بالا دستی
۱۱۸	مرحله سه : اکتشاف
۱۱۸	اکتشاف و فعالیت های اکتشافی
۱۱۹	اهداف شرکت های بین المللی نفت از انجام فعالیت های اکتشافی در سراسر جهان
۱۲۰	امتیازات شرکت های بین المللی نفتی سرمایه گذار
۱۲۲	تشریح فعالیت های مراحل مختلف در بخش بالا دستی
۱۲۲	مرحله چهار: ارزیابی و توصیف
۱۲۲	مرحله ارزیابی و توصیف ذخایر هیدروکربنی
۱۲۶	اهمیت ارزیابی ذخایر نفتی گازی کشف شده
۱۲۹	شرایط تجاری شدن پادیر کشف شده در بلوک های اکتشافی
۱۳۱	توجیح سرمایه گذاری
۱۳۴	طبقه بندی ذخایر هیدروکربنی و ارزیابی اعتبار مینای پروژه
۱۳۵	ارزیابی پروژه ای منبع هیدروکربنی
۱۴۷	مفاهیم کلیدی در مدل های محاسباتی اقتصاد روغن ها
۱۵۰	تشریح فعالیت های مراحل مختلف در بخش بالا دستی
۱۵۰	مرحله پنجم: مرحله توسعه ای
۱۵۰	توسعه میداین هیدروکربنی
۱۵۰	پس از انجام
۱۵۲	- عوامل بازاری شامل وقوع تغییرات در
۱۵۲	- عوامل انسانی شامل وقوع تغییرات در
۱۵۶	تشریح فعالیت های مراحل مختلف در بخش بالا دستی
۱۵۶	مرحله ششم: مرحله تولیدی
۱۵۶	تولید از میداین هیدروکربنی
۱۵۸	تشریح فعالیت های مراحل مختلف در بخش بالا دستی
۱۵۸	مرحله هفتم: مرحله پایانی

فصل پنجم

۱۵۹	تهی شدن مخازن هیدروکربنی و آغاز مرحله بستر
۱۶۱	تهی شدن مخازن هیدروکربنی و آغاز مرحله بستر

فصل ششم

۱۶۳	روش عمومی حسابداری در قرارداد های سرمایه گذاری نفتی
۱۶۵	روش عمومی حسابداری در قرارداد های سرمایه گذاری نفتی
۱۶۵	چارچوب و کلیات حسابداری در قراردادهای سرمایه گذاری نفتی
۱۶۵	دستور عمل حسابداری قراردادهای نفتی
۱۶۶	تسهیم هزینه
۱۶۷	تسویه مخارج مستقیم و غیر مستقیم
۱۶۸	طبقات یا گروه هزینه های مستقیم
۱۶۸	مجوز ها و پروانه ها
۱۶۸	دستمزدها، حق ها و سایر هزینه های مرتبط
۱۶۹	مخارج خدمت فن
۱۷۱	هزینه های جابجایی کارکنان
۱۷۱	دفاتر، اردوگاه ها و تاسیسات متعلقه
۱۷۲	تجهیزات ارتباطی
۱۷۲	مواد و مصالح
۱۷۳	تاسیسات و تجهیزاتی که منحصر به مالک متصدی عملیات قرارداد
۱۷۳	هزینه های بوم شناسی و محیط زیست
۱۷۴	هزینه ی دوره های آموزش های فنی و تخصصی
۱۷۶	زیان و خسارات وارده به اموال و دارایی ها
۱۷۷	مالیات ها و عوارض گمرکی
۱۷۷	سایر هزینه ها
۱۷۷	هزینه های غیر مستقیم
۱۸۱	تعیین کف یا سقف مبلغی برای اجرای عملیات
۱۸۴	فرایند تعهد، کنترل و تایید هزینه های نفتی
۱۸۵	۱- مجوز انجام هزینه
۱۸۷	۲- برنامه های کاری و بودجه های سنواتی
۱۸۸	۳- کمیته های عملیاتی
۱۸۸	۴- مشارکت دولت کشور دارای ذخایر نفت و گاز در عملیات
۱۸۹	۵- تفکیک مراحل عملیاتی
۱۹۰	۶- تعهد حداقل عملیات نفتی
۱۹۴	۷- انجام حسابرسی های ضمنی (توسط شرکت نفتی دولتی) و حسابرسی مستقل (توسط اشخاص ثالث مورد توافق طرفین قرارداد)
۱۹۴	الف) احتمال دارد که طرف یا طرف های معترض با توجه به مفاد گزارش ارسالی از سوی اپراتور یا متصدی عملیات قانع شوند و مشکل برطرف گردد
۱۹۵	ب) متصدی عملیات بپذیرد که هزینه های اعلام شده را اصلاح و تعدیل نماید

- ج) طرفین به مذاکرات خود ادامه دهند تا به یک راه حل مورد قبول دو جانبه دست یابند. ۱۹۵
- بیمه و تامین پوشش‌های بیمه‌ای برای پروژه‌ها. ۲۰۱
- بخش مقاطع زمانی خرید و قبل از تحویل ۲۰۲
- بخش مقاطع زمانی بعد از خرید کالاها و تجهیزات و قبل از تحویل ۲۰۳

فصل هفتم

- ابزارهای مورد استفاده در طراحی برنامه‌های توسعه‌ی میدین ۲۰۹
- مقدمه ۲۱۱
- تعریف مسیر بحرانی ۲۲۱
- فصل اول کمی ریسک ۲۲۳
- سیستم مدیریت ایمنی ۲۲۴
- مطالعات زیست محیطی ۲۲۵
- ابزار مورد استفاده در فرایند تصمیم‌سازی حین برنامه‌ریزی توسعه‌ای ۲۲۶
- مرحله تولیدی ۲۳۰
- پارامترهای مرتبط با تولید ۲۳۱
- ابزارهای مورد استفاده در مدیریت تولید ۲۳۴
- ابزار نمودارگیری تولید (PLT) ۲۳۷
- ابزارهای مورد استفاده در فرایند تصمیم‌گیری طی دوره‌ی تولید ۲۳۹
- متوسط نرخ جریان ماهیانه تولیدی (میلیون بشه لروزی) ۲۴۰
- جریان نقدی افزایشی (تنزیل نشده) ۲۴۲

فصل هشتم

- روش‌های حسابداری مالی در عملیات بالا دستی نفت و گاز ۲۴۵
- عوامل تأثیرگذار بر رویه‌های معمول در حسابداری نفت ۲۴۷
- مباحث کلیدی حسابداری در بخش بالا دستی ۲۴۸
- انواع ذخایر هیدروکربنی ۲۵۰
- ذخایر هیدروکربنی در گپ (GAAP) ایالات متحده آمریکا و انگلیس ۲۵۰
- روش‌های ثبت هزینه‌های مترتب بر فعالیت‌های اکتشافی و تولیدی ۲۵۰
- طبقه‌بندی هزینه‌های عملیاتی در بخش بالا دستی ۲۵۴
- مدل تحلیلی سرمایه‌گذاران در صنعت نفت و گاز و ۲۵۵
- رابطه آن با حسابداری رایج در شرکت‌های نفتی ۲۵۵
- حسابداری عملیات نفتی در مرحله قبل از اخذ پروانه و اکتشاف بدون انجام حفاری ۲۵۷
- روش آمریکایی عملیات موفق ۲۵۸
- روش انگلیسی عملیات موفق ۲۵۸
- سربار مرتبط با فعالیت‌های ژئولوژیکی و ژئوفیزیکی ۲۶۰

۲۶۱	هزینه های ژئولوژیکی و ژئوفیزیکی و حسابداری پیمان های نفتی
۲۶۲	تجهیزات و وسائل پشتیبانی
۲۶۳	هزینه های اخذ مجوز
۲۶۳	رها سازی منطقه و ترک محل
۲۶۴	رویه های حسابداری برای هزینه های حفاری اکتشافی
۲۶۴	چاه اکتشافی و چاه ارزیابی
۲۶۷	حسابداری برای هزینه های عملیات توسعه ای
۲۷۲	حسابداری عملیات بالا دستی به روش هزینه کامل
۲۷۴	رویه های حسابداری برای هزینه های تولیدی
۲۷۴	روش های حسابداری بهره های نفتی
۲۷۴	اهمیت سیستم حسابداری طراحی شده برای پروژه ها
۲۷۴	و قراردادهای مالی در شرکت های نفتی (سرمایه گذار و سرمایه پذیر)
۲۷۵	مراحل طراحی و استقرار سیستم حسابداری قراردادهای نفتی
۲۷۶	فرایند ثبت عملیات در دفاتر محاسبی
۲۷۸	الف - روش تکمیل کار
۲۷۸	ب - روش پیشرفت کار
	فصل نهم
۲۸۱	عملیات مالی و حسابداری پروژه
۲۸۳	عملیات مالی و حسابداری پروژه
۲۸۴	اقدامات اجرایی برای طراحی ساختار حساب ها در بخش های فوق
۲۸۷	نکات مهم قراردادی در طراحی ساختار حساب ها
۲۸۸	تهیه کدینگ (رمز گذاری) و کاربرد ساختار ریز حساب ها در عملیات مالی
۲۹۲	کاربرد ساختار ریز حساب ها
۲۹۲	ساختار ریز حساب ها در عملیات مالی و حسابداری پروژه بشرح زیر مورد استفاده قرار می گیرد:
۲۹۶	دارایی ثابت ثبت های هزینه دفتر کل
۲۹۶	سفارشات کار
۲۹۶	تجهیزات
۲۹۶	کنترل پروژه تحلیل مخارج
۲۹۶	بیرول حسابداری مدیریت
۳۰۱	پیشرفت فیزیکی
۳۰۵	فرمول عمومی محاسبه ارزش دارائی ها :
۳۱۱	تهیه گزارش های مالی پروژه

۳۳۴	تهیه گزارش بودجه و برنامه کاری
۳۵۳	فهرست منابع
۳۵۵	واژه نامه

www.ketab.ir

یکی از مباحث مهم کلیدی در مدیریت بهینه بنگاه های اقتصادی ، اخذ تصمیمات درست در موقعیت های متفاوت (اعم از پیش بینی شده یا غیر قابل انتظار) طی برهه های زمانی یا ادوار تجاری پیوسته است زیرا **خطا در تصمیم سازی ها** ، مصادف خواهد شد با **اتلاف منابع گران بها و کمیاب و یا حتی (مثل عامل زمان) جبران ناپذیر**. اما تصمیم ناری درست ، دروهله اول نیازمند شناخت موقعیت ها و درک شرایط محیط بر آن است .

برای شناخت دقیق موقعیت ها ، فرصت ها لاجرم باید به داده ها و اطلاعات صحیح دسترسی داشت .ازطرف دیگر، برای تهیه داده ها و اطلاعات صحیح نیز باید فنون و روبه های منطقی و کارآمدی را بکار برد.

جمع آوری صحیح داده ها و اطلاعات ، را از این امر بخش است که به منظور انجام تحلیل ها و مقایسه های مقتضی ، بدرستی نسبت به تفکیک و "ثبت و نگهداری " آنها اقدام شود. مقوله روش ها و فنون رایج در حسابداری ، حسابداری پروژه ها و حسابداری قراردادهای بزرگ و پیچیده ، بنگاه ها و شرکت های تجاری ، را بر امر جمع آوری ، تفکیک و طبقه بندی داده ها و اطلاعات لازم برای شناخت موقعیت ها (یا نسبت های حاضر و گذشته) و شرایط حاکم بر آنها و در نتیجه اخذ تصمیمات درست یاری می کنند.

کتاب حاضر ، به اتکای تجربیات طولانی مشاهده شده در پروژه های حسابداری طی دهه های گذشته و بررسی اصول و فنون رایج در شرکت های نفتی بین المللی ، تلاش دارد به مجموعه گسترده ای از اینگونه روش ها و فنون مذکور را به زبان ساده و به نحوی تشریح نماید که بطور عملی قادر به پاسخگویی به نیاز های بنگاه ها و شرکت های تجاری فعال در صنعت نفت باشد.

من...التوفیق

مسعود زهدی

آذر ماه ۱۳۹۵ خورشیدی